

İkinci Çin-Japon Savaşı Sırasında Rol Model Olarak Ankara: "Chongqing Bizim Ankara'mız!"¹

NECATİ DEMİRCAN* & YE ZHANGXU**

*2017 yılında Sakarya Üniversitesi Uluslararası İlişkiler bölümünden mezun olmuştur. 2018-2021 yılları arasında Shanghai Üniversitesinde Uluslararası İlişkiler ve Diplomasi bölümünde yüksek lisans yapmıştır. Demircan, Shanghai Üniversitesi Küresel Çalışmalar bölümünde doktora öğrencisidir.

E-posta: ndemircan11@hotmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5319-9629>

** Ye Zhangxu Şanghay Üniversitesi Beşeri Bilimler Fakültesi'nde Dünya Tarihi alanında doktora öğrencisi ve Türk Araştırmaları Merkezi'nde araştırma görevlisidir. Araştırma alanları arasında Türkiye'nin çağdaş dış siyaseti ve geç dönem Qing Hanedanlığı ile Çin Cumhuriyeti dönemindeki Çin-Türk ilişkileri bulunmaktadır.

E-posta: yezx207@163.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7327-5679>

Geliş Tarihi: 19.04.2024

Kabul Tarihi: 10.08.2024

ÖZ

1911 Çin devriminin kadroları ve Çin Komünist Partisi'nin erken dönem kadroları Türk Devrimi'ne karşı ilgi duymuşlardır. Bu ilginin altında emperyalizme karşı Mustafa Kemal Atatürk önderliğinde verilen Kurtuluş Savaşı ve Cumhuriyet Devrimi'yle ekonomik ve siyasi tam bağımsızlığın kazanılması yatmaktadır. İkinci Çin-Japon Savaşı sırasında Japon emperyalizmine karşı direnen Çinliler başkent Nanjing'in düşüşü sonrası başkentin Chongqing'e taşınması ile İstanbul'un işgali sonrası Türkiye'nin başkentini Ankara'ya taşınması arasında bir analogi kurmuştur. Guomintang hükümetinin 21 Kasım 1937'de başkenti Chongqing'e taşıdığını ilan etmesinden sadece iki hafta sonra 4 Aralık 1937'de Birleşik İnceleme (统一评论) dergisinin editörü Yun Fu "Chongqing Bizim Ankaramız!" başlıklı yazısını kaleme almıştır. Birleşik İnceleme, Kasım 1935'te Chengdu'da kurulan ve Kasım 1939'da yayın hayatına son verilen Zhang Yunfu'nun (张云伏) editörlüğünü yaptığı ve Birleşik İnceleme Yayıncılık (United Review Press) tarafından yayınlanan bir siyasi dergiydi. Haftalık Birleşik İnceleme, savaş ağaları arasında ve siyasi olarak bölünmüş Çin'i tekrar birleştirme misyonunu benimsemişti. Bu yaklaşım, Türkiye'nin Kurtuluş Savaşı sırasında tüm kesimleri emperyalizme karşı birleştirme siyasetiyle paraleldir.

Anahtar Kelimeler: Ankara, Chongqing, Çin, İkinci Çin-Japon Savaşı, Türkiye

Ankara as a Role Model during the Second Sino-Japanese War: "Chongqing is Our Ankara!"

ABSTRACT

The cadres of the 1911 Chinese Revolution and the early cadres of the Communist Party of China (CPC) were especially interested in the Turkish Revolution (Demircan & Zhangxu, 2023; Akalın, 2023). Underlying this interest was the War of Independence against imperialism led by Mustafa Kemal Atatürk and the achievement of full economic and political independence through the Republican Revolution. The Chinese resistance to Japanese imperialism during the Second Sino-Japanese War drew an analogy between the move of the capital to Chongqing after the fall of Nanjing and Türkiye's move of the capital to Ankara after the occupation of Istanbul. On December 4, 1937, just two weeks after the Guomintang government announced on November 21, 1937, that it had moved its capital to Chongqing, Yun Fu, editor of the journal United Review (统一评论), wrote an article titled "Chongqing is Our Ankara!". The United Review was a political journal edited by Zhang Yunfu (张云伏) and published by the United Review Press, which was founded in Chengdu in November 1935 and ceased publication in November 1939. The weekly United Review was on a mission to reunite a warlord-ridden and politically divided China. This approach parallels Türkiye's policy of uniting all sectors against imperialism during the War of Independence.

Keywords: Ankara, China, Chongqing, Second Sino-Japanese War, Türkiye.

Giriş

DÜNYADAKİ TÜM DEVRİMLER BİRBİRİNİ etkilemiştir (Zedong, 1975: 314). Bu etkileşim aynı zamanda Türk devrimi ile Çin devrimi arasında da olmuştur. Türk devriminin başarısı ezilen tüm uluslar için umut kaynağı ve bir model oluşturmuştur. Özellikle 1911 Çin devriminin kadroları ve Çin Komünist Partisi'nin erken dönem kadroları Türk Devrimi'ne karşı ilgi duymuşlardır (Demircan & Zhangxu, 2023; Akalın, 2023). Bu ilginin altında emperyalizme karşı Mustafa Kemal Atatürk önderliğinde verilen Kurtuluş Savaşı ve Cumhuriyet Devrimi'yle ekonomik ve siyasi tam bağımsızlığın kazanılması yatmaktadır.

İkinci Çin-Japon Savaşı sırasında Japon emperyalizmine karşı direnen Çinler başkent Nanjing'in düşüşü sonrası başkent Chongqing'e taşınması ile İstanbul'un işgali sonrası Türkiye'nin başkentini Ankara'ya taşımaları arasında bir analogi kurmuştur.

Birinci Dünya Savaşı sonrası Osmanlı Devleti'nin başkenti İstanbul'un işgale uğramasının ardından Ankara, Türkiye'nin bağımsızlık mücadelesinde yeni bir merkez olmuştur. Kurtuluş Savaşı'nın zaferle sonuçlanmasından sonra Ankara, Türkiye'nin başkenti olmuştur.

Japonya 7 Temmuz 1937'de Çin'in tamamı-

nı işgal etmeye yönelmiş ve Çin'de Japon saldırganlığına karşı topyekûn bir direniş patlak vermiştir. Çin-Japon Savaşı kısa sürede sona erdirilemeyince, Milliyetçi Hükümet uzun vadeli bir direniş savaşına hazırlanma gerçeğini kabul etmiş ve savaş stratejilerini yeniden düzenlemek zorunda kalmıştır. 20 Kasım 1937'de Lin Sen ve heyeti Hankou'ya gelmiş ve Milliyetçi Hükümetin Başkanı olarak "Milliyetçi Hükümetin Chongqing'e Taşınması Deklarasyonu"nu yayınlamak başkent Chongqing'e taşındığını duyurmuştur. 1 Aralık 1937'de Ulusal Hükümet resmi olarak Chongqing'de faaliyet göstermeye başlamıştır.

İkinci Çin-Japon Savaşı sırasında Japon emperyalizmine karşı direnen Çinliler, başkent Nanjing'in düşüşü sonrası başkent Chongqing'e taşınması ile İstanbul'un işgali sonrası Türkiye'nin başkentini Ankara'ya taşımaları arasında bir analogi kurmuştur. Bu konuda 1937 ile 1939 yılları arasında Çin'in çeşitli gazetelerinde "Chongqing Bizim Ankara'mız!"², "Çin'in Ankara'sı"³, "Çin'in Ankara'sının panoramik görünümü"⁴, "Çin'in Ankara'sına İyi Dilekler"⁵, "Sichuan Çin'in Ankara'sıdır"⁶, "Çin'in Ankara'sı Tartışılıyor"⁷ ve "Yunnan Çin'in Ankara'sıdır"⁸ başlıklı makaleler yazılmıştır. Geçici başkent Chongqing'in "Çin'in Ankara'sı" olarak değerlendirilmesi Çinlilerin gözünde Ankara'yı bir sembol haline dönüşmüştür.

Guomindang hükümetinin 21 Kasım 1937'de başkenti Chongqing'e taşındığını ilan etmesinden sadece iki hafta sonra 4 Aralık 1937'de Birleşik İnceleme (统一评论) dergisinin editörü Yun Fu "Chongqing Bizim Ankara'mız!" başlıklı yazısını kaleme almıştır. Bu açıdan hükümet yetkililerinin Chongqing'e akın akın geldiği

bir dönemde yazarın Kurtuluş Savaşı yıllarının Ankara'sına benzeterek ifade ettiği duygular ve zafere olan inancı güçlüdür. Yazar Chongqing'in coğrafi ve stratejik konumuyla Ankara'nın şartlarını kıyaslamıştır. Chongqing'in Ankara gibi düşmanın ulaşması için zor bir şehir, korunması ve ulaşım açısından ise kolay bir şehir olduğunu vurgulamıştır (Fu, 1937; Kalkan & Fidan, 2023).

Çinlilerin Chongqing'in başkent olmasını Ankara ile özdeşleştirmelerinin altında iki sebep bulunmaktadır. İlk olarak Çin'in ilericilerinin Türk devrimine karşı duydukları ilginin bir sempatie dönüşmesidir. İkinci olarak Türkiye'nin Çin'in zor zamanında yanlarında durmasıdır. 16 Mayıs 1935 'de Çin'in Türkiye'de ilk elçiliğini açması ikili ilişkilerin gelişmesinde oldukça olumlu rol oynamıştır. Ardından Çin'de savaş koşullarına rağmen Türkiye'nin Chongqing'te bir elçilik binası açmış ve Türkiye'nin orta elçisi Emin Ali Sipahi 21 Aralık 1939'da Chongqing'e gelmiş ve itimatnamesini sunarak görevine başlamıştır (BCA, 1940; TDA, 1939; Hong Kong Herald 1939). Türkiye'nin ekonomik sorunlar nedeniyle 1931 yılında kapanan diplomatik temsilciliği 8 yıl aradan sonra orta elçilik seviyesine yükseltilerek yeniden açılmıştır.

Birleşik İnceleme (统一评论)⁹

Birleşik İnceleme, Kasım 1935'te Chengdu'da kurulan ve Kasım 1939'da yayın hayatına son verilen Zhang Yunfu'nun (张云伏) editörlüğünü yaptığı ve Birleşik İnceleme Yayıncılık (United Review Press) tarafından yayınlanan bir siyasi dergiydi. Çin o dönemde siyasi kaos içinde farklı bölgesel yönetimlere ayrılmış durumdaydı (CNBKSY, 2024). Haftalık Birleşik İnceleme,

savaş ağaları arasında ve siyasi olarak bölünmüş Çin'i tekrardan birleştirme misyonunu benimsemişti. Bu yaklaşım, Türkiye'nin Kurtuluş Savaşı sırasında tüm kesimleri emperyalizme karşı birleştirme siyasetiyle paraleldir.

Sun Yat-sen'in Üç Halk İlkesini savunan dergide güncel olaylar, siyasi ve ekonomik durumlar, sınır sorunları hakkındaki raporların yanı sıra eski figürler ve olaylarla ilgili akademik araştırmalar yayınlanmıştır. Haftalık olarak yayınlanan dergide Sınır Sorunları, Akademik Araştırma, Güncel Olaylar Yorumu, Kısa Yorum, Gençlik Forumu, Konferans Tiyatrosu, Dünya Haftası, Doğu Ölçeği, Batı Pençesi, Görüş Koleksiyonu, Gençlik Köşesi vb. köşeler yer almaktaydı (CNBKSY, 2024).

Dergide yayınlanan başlıca makaleler arasında "Japon emperyalizminin saldırganlığıyla nasıl başa çıkılır?", "Çin'in ihtiyaç duyduğu siyasi sistem", "Han Hanedanlığının sonu ve Wei Hanedanlığının başında Liaodong'daki Gongsun klanı", "Uluslararası ekonomik mücadele ve Çin devrimi", "Akdeniz'de İngiltere, Fransa ve İtalya'nın siyasi coğrafyası", "Kırsal kesimin canlanması ve kooperatif hareketi", "Sınır sorunları: Songpan üzerine bir inceleme", "Psikolojik bir ulusal savunma nasıl inşa edilir", "Dünya kültürleri ve Çin kültürü", "Sichuan Kırsal Yapı Enstitüsü'nün geçmişi, bugünü ve geleceği" ve "Sichuan Kırsal İnşaat Akademisi'nin Dünü, Bugünü ve Geleceği" ve "Japon Yenileşme Hareketi" gibi makaleler yer almaktadır.

4 Aralık 1937'de Yun Fu'nun Haftalık Birleşik İnceleme'de yazdığı "Chongqing Bizim Ankara'mız" başlıklı yazısının tam çeviri metnini sizlerle paylaşıyoruz.

統一評論週報

重慶——我們的安哥拉

雲 伏

安哥拉是小亞細亞的一個中等城市，小亞細亞又稱亞洲土耳其。歐戰期中，土軍敗於協約國，一九一八年停戰條約成，協約國圖瓜分土耳其，迫君士坦丁堡政府接受亡國條款，而政府亦與協約國通，以求苟安。是時，土耳其青年黨仍有極大潛勢力，有名的陸軍高級將官凱末爾止駐節安哥拉城，傳檄軍隊，共圖復興土耳其。有志之士，四方響應，集於安哥拉，安哥拉遂成爲土耳其民族復興的根據地。此新興的勢力，將青年土耳其黨加以改造，成立土耳其國民黨，推凱末爾爲領袖。一九一九年，英法意及希臘聯軍攻土京，君士坦丁堡陷，土王成爲傀儡。君士坦丁堡政府乃一通敵之偽府，於是，安哥拉事實上成爲新土耳其的新京。凱末爾以少數之兵，惡劣之械，困守安哥拉幾近三年，最後並遭兵臨城下之危，卒賴不屈不撓之人心，團結一致之精神，將希軍戰敗，突圍而出，英法意先後來和，新土耳其遂以困守安哥拉三年之結果，卒建立新共和國，一洗近東病夫之醜名，並瀆百餘年之國恥。於是，安哥拉聞名世界，土耳其人世世不忘，不有遷都安哥拉，那有今日的土耳其。

版出日四月二十年六廿國民
期三廿第 卷四第
(期一十九第總)
版出日六期星逢每

號九十街市馬驛都成：行發總
局書大各埠各：處售代

中華郵政特准掛號
認爲新聞紙類
中央黨部宣傳委員
會登記證文字六七
國民政府內政部登
記證警字第一九七
號

(印代局刷印文器記新藝成)

本期目錄

- 重慶——我們的安哥拉..... 雲 伏
- 民主與自由..... 崇 雲
- 日本帝國主義研究..... 喻 智 微
- 流沙擴記..... 羅 定 中
- 日本西進政策之檢討(續)..... 龍 鍾 興
- 世界一週..... 記 者
- 青年園地..... 高 青 邱..... 毅 偉..... 冷 冰

本期零售價洋三分
預定全年一元四角
外埠酌加郵費一角

"Chongqing Bizim Ankara'mızı!" başlıklı yazının özgün metni, 1. sayfa
(Fotoğraf: Hung Ying Library, 2024).

Chongqing Bizim Ankara'mız
重庆: 我们的安哥拉 统一评论周报
Yun Fu, (1937)

Ankara¹⁰, Asya Türkiye'si olarak da bilinen Küçük Asya'da orta büyüklükte bir şehirdir. I. Dünya Savaşı¹¹ sırasında Türkiye, İtilaf devletleri tarafından yenilgiye uğratılmış ve 1918 yılında bir ateşkes anlaşmasına varılmıştır. İtilaf devletleri Türkiye'yi parçalamış ve İstanbul¹² (Osmanlı) hükümetini boyun eğdirme şartlarını kabul etmeye zorlamıştır ve Hükümet de geleceği düşünmeden anlık rahatlık amacıyla İtilaf Devletleriyle işbirliği yapmıştır. O dönemde Jön Türkler hala büyük bir potansiyele sahipti.

M. Kemal burayı ulusu yeniden canlandırmak için bir üs olarak seçmiştir.

Ünlü kıdemli General Mustafa Kemal¹³ Ankara'da görev yapıyordu ve Türkiye'yi yeniden canlandırmak amacıyla bir askere alma duyurusu yayınladı. Yüce ideallere sahip insanlar her taraftan cevap verdiler ve Ankara'da toplandılar. Ankara, Türk ulusal canlanmasının üssü haline geldi. Ortaya çıkan bu güç Jön Türkleri dönüştürdü (reform etti), Türk Milliyetçi Partisi'ni kurdu¹⁴ ve Mustafa Kemal'i lider olarak seçti.

1919'da İngiliz, Fransız, İtalyan ve Yunan kuvvetleri Türk başkentine saldırdı, İstanbul düştü ve Sultan bir kukla haline geldi. İstanbul hükümeti düşmanla işbirliği yapan kukla bir hükümetti, bu nedenle Ankara aslında yeni Türkiye'nin başkenti oldu. Az sayıda asker ve yeter-

siz silahlarla Mustafa Kemal yaklaşık üç yıl boyunca Ankara'da mahsur kaldı. Sonunda şehir kuşatma altına alındı. Ancak, boyun eğmeyen yüreği ve birlik ruhu sayesinde Yunan ordusunu yendi ve kurtuldu. Sonuç olarak İngiltere, Fransa ve İtalya Türkiye ile barış yapmaya geldi. Yeni Türkiye ancak üç yıl Ankara'da sıkışıp kaldıktan sonra yeni bir cumhuriyet kurdu ve "Yakın Doğu'nun Hasta Adamı" çirkin adını ve yüz yıldan fazla süren ulusal aşağılanmayı temizledi. Bu nedenle Ankara tüm dünyada meşhur oldu ve Türk halkı bunu asla unutmayacak. Başkent Ankara'ya taşınmasaydı, bugün Türkiye diye bir şey olmazdı.

Ankara, kuzeyinde dağlar ve çorak ovalar bulunan Küçük Asya'nın ortasında yer almaktadır. Doğudan batıya demiryolu ulaşımı vardır, ancak her yöne bağlantısı iyi değildir. M. Kemal burayı ulusu yeniden canlandırmak için bir üs olarak seçmiştir. Çünkü ulaşım açısından elverişsizdir ve düşman tehditlerinden kolayca kaçınabilir. Aynı zamanda merkezde yer aldığı için Türkiye'nin geri kalanını kontrol edebilir. Buradaki insanlar sade bir kalbe, devrimci bir tarza sahiptir ve ulusu yeniden canlandırmak gibi zorlu bir işi üstlenebilirler. Ankara gibi ücra bir taşrada devrim uğruna bu kadar çok insanın öleceğini kim bilebilirdi? Ankara uzak bir iç bölgede yer aldığı için güvenli bir yerdir. Türk merkezi hükümetinin burada kurulması, Ankara'nın var olacağı ve Türk devletinin var olacağı anlamına gelir. Dolayısıyla Türkiye uzun vadeli savaş planını gerçekleştirebildi ve nihai zafer hedefine ulaşabildi.

*Özgün Çince metin Türkçe'ye ilk kez Necati Demircan tarafından çevrilmiştir.

(2)

論評一統

期一十九第

安哥拉位於小亞細亞中部，北負大山，南臨沙原，東西有鐵路交通，但非四通八達。凱末爾之以此為復興民族根據地，以其交通不便，易避敵軍威脅，位於中部，便策應殘餘之全土，人心樸實，有革命風，允能與復興民族之艱鉅工作。焉知此僻處腹地之安哥拉，竟成亡秦必絕之三戶。因為安哥拉僻處腹地，是安全地方，土耳其中央政府樹立於此，即表示安哥拉存在一日，土耳其國家存在一日，所以，土耳其能實現長期抗戰的計劃，並完成最後勝利的目的。我們的國民政府自十一月二十一日起，宣布遷都重慶，遷都的目的，在國府宣言中說得明白，(一)遷中樞於安全地方，以打破敵人迫我為城下之盟的迷夢，(二)遷中樞於西部中國，以表示長期抗戰的決心，(三)以中樞的安全，保障抗戰的最後勝利。現在的日寇，正如當年進攻土耳其的希臘，遷都以實現長期抗戰，正如固守安哥拉三年一樣，保安哥拉可以證土耳其革命成功，戰敗敵人，重慶何嘗不能保證我們戰勝倭寇，完成最後勝利的目的，所以，重慶已經成了我們的安哥拉。

然則，重慶有沒有安哥拉的資格呢？我的答覆是有。從形勢方面說，重慶處於叢山之中，四川四圍的山和水，就是天然的金城鐵壁。從交通方面說，東有長江，順流而下，輸運便利，交通敏捷。南有公路，可達湘黔，再通滇桂粵，直至於海，湘黔川黔威靈寶鐵路成，更成鐵路運輸之中心。西通成都，直達陝隴，公路已成，軍運便利。再就物產方面言，四川為膏腴之地，無物不產，予以開發，寶藏無限，尤以糧食問題，絕無恐慌。且四川易守難攻，高屋建瓴，東南北可三路並出，進而規復中原，敵寇一旦即老，我之銳氣，絕不可當。而川人敏捷，遊俠尚義，向產革命志士，縱不云西南半壁，即州中一隅，亦等一國，以抗強寇，游俾有餘，何況戰局前途，絕不致此。故以各種條件而論，重慶實優於安哥拉，安哥拉可成復興土耳其民族的根據，重慶當然更是復興中華民族的最後根據地。

不過，安哥拉之能成復興土耳其民族的最後根據地，不僅其地勢，交通

世界一週

一，比京會議閉幕以後

在比利時舉行之九國公約國會議，已於十一月二十四日晚通過報告書後，於極端悲觀空氣中宣告無期延會。關於報告書內容及公布與否問題，自會議重開以來，即成為議題中心，經過二十二日之激烈辯論後，我所希望之積極表示，仍未通過，並見意大利代表之反對公布，而我代表顧維鈞氏亦以會議並無結果，毋庸公布，遂決定祇通知與各關係國。會議公開發表之方式。宣言內容，計分十二點，一，重申條約尊嚴之旨，二，武力不能求和平，三，違反條約，促進軍擴，四，比京會議之目的在尋求和平解決中日紛爭之法，五，申述二十日索比京會議之工作，六，會議希望中日兩國能尋求和平解決之道，但非直接談判，七，申明九國公約之和平旨趣，八，會議相信中日紛爭終能和平解決，嘉惠國際不忽視和平解決之道，十一，延會後各國政府繼續交換意見，尋求解決中日紛爭之道，十二，將來由主席或兩會員國之申請，會議重開。本報於比京會議召集之初，即斷定其絕無結果，今果一一實現

"Chongqing Bizim Ankara'mız!" başlıklı yazının özgün metni, 2. sayfa

(Fotoğraf: Hung Ying Library, 2024).

Milliyetçi Hükümetimiz 21 Kasım'da başkenti Chongqing'e taşıyacağını açıklamıştır. Başkentin taşınmasının amacı Milliyetçi Hükümetin Deklarasyonunda açıkça belirtilmiştir:

(1) Düşmanın bizi baskı altında imzalanan bir antlaşmayı imzalamaya zorlama hayalini

kırmak için başkenti güvenli bir yere taşımak;

(2) Çin'in savaşa uzun süre direnme kararlılığını göstermek için başkenti batı Çin'e taşımak;

(3) Direniş savaşının nihai zaferini sağlamak için başkentin güvenliğini kullanmak.

Bugünün Japon işgalcileri tıpkı Türkiye'ye saldıran Yunanlılar gibidir ve Türkler uzun süreli bir direniş savaşı yapmak için başkentlerini taşıdılar. Tıpkı üç yıl boyunca Ankara'da kuşatma altında kaldıkları gibi, Ankara'yı korumak Türk devriminin başarısını kanıtlayabilecek ve düşmanı yenebilecekti. Chongqing neden Japon korsanlara karşı zaferimizi kanıtlayamadı ve nihai zafer hedefine ulaşamadı? Bu nedenle Chongqing bizim Ankara'mız oldu.

Mustafa Kemal'in siyaseti, Türkiye'nin düşmana karşı zaferinin anasıdır; bu da Ankara hükümetinin düşmana direnmek ve siyasi yenilik yapmak için gücü birleştirme cesaretidir.

Ancak, Chongqing Ankara olmak için gerekli niteliklere sahip mi? Benim cevabım evet. Konum açısından Chongqing dağların arasında yer alıyor ve Sichuan'ı çevreleyen dağlar ve nehirler doğal engeller. Ulaşım açısından doğuda Yangtze Nehri var ve ulaşım rahat ve hızlı. Güneyde Hunan ve Guizhou'ya ulaşabilen ve daha sonra denize ulaşana kadar Yunnan, Guangxi ve Guangdong'a bağlanabilen bir otoyol vardır.

Hunan-Guizhou-Sichuan-Guizhou-Chongqing-Chengdu demiryolu tamamlandığında demiryolu taşımacılığının merkezi haline gelecektir. Batıda Chengdu'ya ve doğrudan Shaanxi ve Gansu'ya bağlanmaktadır. Otoyol tamamlanmıştır ve askeri ulaşım elverişlidir.

Ürünler açısından Sichuan verimli bir topraktır. Her şeyi üretir ve geliştirildiği takdirde sınırsız rezervlere sahiptir. Özellikle gıda konusunda kesinlikle endişe edilecek bir durum yok. Dahası, Sichuan'ı elde tutmak kolay ama saldırmak zordur. Yüksek bir konuma sahiptir ve iyi konumlandırılmıştır. Doğudan, güneyden, kuzeyden üç yönde ilerleyebilir ve ardından Orta Ovaları geri alabilir. Japon düşmanın morali düştüğünde, askerlerimizin dinçliği asla durdurulamayacaktır. Sichuan halkı çevik, maceracı ve dürüsttür ve her zaman çok sayıda devrim şehidi vermiştir. Duvarın güneybatı yarısından bahsetmiyorum bile, Sichuan'ın sadece bir köşesi güçlü korsanlara direnebilen bir ülkeye eşdeğerdir. Üstelik savaşın geleceği asla bu noktaya gelmeyecektir. Dolayısıyla çeşitli koşullar açısından Chongqing Ankara'dan daha iyidir. Ankara, Türk ulusunun canlanmasının temeli olabilir ve Chongqing kesinlikle Çin ulusunun canlanmasının son üsüdür.

Ancak Ankara, Türk ulusunun canlanması için nihai üs haline gelebilir. Arazisi, ulaşımı, ürünleri, görevleri vs. sadece başarısını belirleyen mutlak koşullar değildir. Aynı zamanda, Mustafa Kemal'in siyaseti, Türkiye'nin düşmana karşı zaferinin anasıdır; bu da Ankara hükümetinin düşmana direnmek ve siyasi yenilik yapmak için gücü birleştirme cesaretidir. Her ne kadar Chongqing Ankara ile kıyaslansa da, eğer gelecekteki Milliyetçi Hükümet saldırılarına karşı direnmek için birlik gücünü pekiştirmeye, reform politikalarını uygulamaya ve savaş karşıtı güçleri ruhen beslemeye aktif olarak katılmazsa, Chongqing yine Chongqing olacaktır ve Çin'in Ankara'sı olarak adlandırılmayabilir.

，物產，人物等，為決定其成功之絕對條件，凱末爾的政治，更為土耳其抗敵致勝之母，此即安哥拉政府抗敵團結之有力及政治革新的魄力。重慶雖然是安哥拉，今後的國府，倘不積極從事於鞏固團結奮鬥的力量及刷新政治的實施，把抗戰力量精神上加以灌溉，重慶還是重慶，未必真能被人稱為中國的安哥拉。

土耳其安哥拉政府鞏固團結奮鬥的方法，是召集國民會議及確定國民黨專黨專政由於前者，把真正的國民意志表現出來但是國民會議同時把一黨專政的原則確定，所謂各黨各派絕對放棄其主張，而聆命於國民黨，實現一致的行動。因為天下定於一，國民黨專政的原則不確定，則國民會議是衆議盈庭，莫衷一是的，並且將成為黨爭的屠宰場。所以，安哥拉政府的政權，是確確實實立於軍事統治的基礎之上，而同時未忘去他的民主立場。我們祇看當時的國民會議，絕對受土耳其國民黨的領導，絕對尊崇凱末爾為領袖，就可見當時抗戰團結力的鞏固情形。其次，關於刷新政治方面，安哥拉政府亦能做到他革命的限度。他毫不遲疑的廢止帝制，取消宗教與政治的連繫關係，改革社會及經濟制度，所以，安哥拉政府不僅是復興土耳其民族的民族主義集團，更是土耳其社會革命的領導者，他確實能把土耳其領進嶄新的歷史階段，使全部土耳其人為實現其新生命而奮鬥，不達目的，絕不停止。這就是說，安哥拉政府有其形式的條件，更有其精神的條件，兩者俱備，決定了土耳其民族復興運動的勝利。

國民政府到了重慶，從交通，地勢，物產，人力各方面說，形式的條件已經完備，合於支持長期抗戰的須要，不過，為完成於勝利條件，我們希望國民政府迅速努力灌溉。在鞏固團結力量方面，我們希望國民政府掃蕩一切動搖抗戰力量的陰謀，中國國民黨本身是民衆的政黨，他所指導的政府並未稍犯專制之病，不應當允許動搖一黨專治及讓政不從民的言論和行跡存在，祇須中國國民黨不出賣中華民族，國民政府不勾結日寇，現在的政權就應當確

，願增吾人之悲感。本來，比京會議之產生，原於國聯中日問題諮詢委員會之建議，今比京會議既告完全失敗，則中國諮詢委員會當必重開，以尋求善後之法。據傳來消息，委員會於本月十左右當能重開，但究竟能有如何結果，則非吾人所敢希望，不過，講求公理，亦未始非弱者對強者之道，而實際如何，除中國民族自強出路，一一抗戰到底——別無他法。

二、英法調整歐洲關係

英代表哈克爾斯使德與德當局之談話，本報前期已略為申述。惟德國目前外交活動之中心要求，在企圖逼迫英法承認退還德屬殖民地，而英法之難於和德意者亦在此，故此英法始終恐懼歐洲和平被破壞，即比京會議之無結果，亦未嘗非因此。現英法間又繼英德談話而舉行英法談話，法總理旭丹及外長台爾博斯一行，已於十一月三十日啟程赴倫敦，應英揆之邀，而就歐洲國際關係，為一般的討論。因英法談話繼英德談話而舉行，中間的風聲關係，當審密切，倫敦發生英將親德，並勸告法國謀俄，以滿足德國對中歐之野心，作為暫緩要求退還殖民地，藉維歐洲和平之傳說。英將親德，未必能成事實，而英法必對德為相當之讓步，此為維持歐洲和平之代價，恐將為必然之趨勢。歐局倘能循此而暫得解決，遠東局勢必發生大變，惟此則最少當須三兩個月，故我今日之支持長期抗戰，從種種方面說，均

"Chongqing Bizim Ankara'mız!" başlıklı yazının özgün metni, 3. sayfa

(Fotoğraf: Hung Ying Library, 2024).

Ankaradaki Türk hükümetinin, saldırganlığa karşı koymak için güçlerini birleştirme yöntemi, Millet Meclisini toplamak ve halkın gerçek iradesini göstermek için Milliyetçi Partinin tek parti yönetimini belirlemektir. Bununla birlikte, Millet Meclisi aynı zamanda tek parti diktatörlüğü ilkesini de belirledi, yani her kesim kendi savunuculu-

ğundan kesinlikle vazgeçecekti ve birleşik eylemi sağlamak için Milliyetçi Parti'den emir aldı. Gök kubbe altındaki her şey tek bir yöneticiye boyun eğdiğinden, Milliyetçi Parti diktatörlüğünün ilkelere belirsiz olsaydı, Millet Meclisi anlaşmazlıklarla dolacak ve çeşitli kesimlerin anlaşmazlıklarının mezhabası haline gelecekti. Dolayısıyla Ankara

hükümetinin rejimi gerçekten de askeri yönetime dayanıyordu ama aynı zamanda demokratik duruşunu da unutmamıştı. Sadece o dönemdeki Millet Meclisi'ne bakacak olursak, kesinlikle Türk Milliyetçi Partisi'nin liderliği altındaydı ve Kemal'e lider olarak kesinlikle saygı duyuyordu, bu da o dönemde savaş karşıtı birliğin sağlandığını gösteriyordu.

Ankara hükümeti sadece Türk ulusunu yeniden canlandıran milliyetçi bir grup değil, aynı zamanda Türk sosyal devriminin de lideriydi. Türkiye'yi yeni bir tarihsel aşamaya taşıyacağı ve tüm Türklerin yeni yaşamları için çaba göstermelerini sağlayacağı kesindir.

İkinci olarak, siyasi reform açısından da Ankara hükümeti devrimci sınırlarına ulaşabilir. Monarşiyi kaldırmakta, din ve siyaset arasındaki ilişkiyi iptal etmekte, sosyal ve ekonomik sistemde reform yapmakta tereddüt etmediler. Dolayısıyla Ankara hükümeti sadece Türk ulusunu yeniden canlandıran milliyetçi bir grup değil, aynı zamanda Türk sosyal devriminin de lideriydi. Türkiye'yi yeni bir tarihsel aşamaya taşıyacağı ve tüm Türklerin yeni yaşamları için çaba göstermelerini sağlayacağı kesindir. Eğer hedeflerine ulaşamazlarsa, asla durmayacaklardır. Yani Ankara hükümetinin kendine has bir şekli ve ruhu vardır. Her ikisi de Türk ulusal

canlanma hareketinin zaferini belirler.

Milliyetçi hükümet Chongqing'e taşındı ve ulaşım, arazi, kaynaklar ve insan gücü açısından, uzun vadeli direniş savaşını destekleme ihtiyaçlarını karşılayan resmi koşullar zaten tamamlanmıştı. Nihai zaferin manevi koşullarını elde etmek için Milliyetçi hükümetin hızla çok çalışacağını umuyoruz. Birliğin ve gücün pekiştirilmesi açısından, Milliyetçi hükümetin Japon karşıtı güçleri zayıflatan tüm komploları ortadan kaldıracığını umuyoruz.

Guomintang'ın kendisi halkın siyasi bir partidir ve rehberlik ettiği hükümet herhangi bir zorbalık yapmamıştır. Bir partinin yönetimini zayıflatan veya hükümeti halka itaat etmemekle suçlayan herhangi bir söz veya eylemin var olmasına izin vermemeliyiz. Guomintang Çin ulusuna ihanet etmediği ve Milliyetçi hükümet Japon işgalcilerle işbirliği yapmadığı sürece, mevcut siyasi iktidar desteklenmelidir. Çin halkının onun varlığına ve Japonya'ya karşı savaştaki liderliğine karşı çıkmayacağını iddia etmeye cüret ediyoruz. Bununla birlikte, siyaseti tazeleme açısından, Milliyetçi hükümetin halkla birlikte yeniden başlayabileceğini ve bu başkentin taşınması sırasında çektikleri acıları hafifletmenin yollarını bulabileceğini umuyoruz. Dört yüz milyon Çinli oybirliğiyle düşmana karşı direnmekte, Guomintang'ı ve Milliyetçi hükümeti desteklemektedir. Ülkenin her türlü meşru talebi ve Japonya'ya karşı savaşın her türlü meşru ihtiyacı için bedel ödemeye hazırdırlar. Dahası, biraz manevi acı ve maddi kayıp ancak bu meşru sınırların ötesine geçen taleplerle elde edilebilir. Pek çok vatandaş cevap verememekte, çıkış yolu bulamamakta ve Halkın Üç İlkesinin siyasi yönetimi altında sürekli olarak uçurumun kenarında bulunmaktadır.

立，敢斷言中華民族亦絕不會反對他的存在和他的抗戰領導權。不過，刷新政治一點，我們却盼國民政府能於此遷都之際，與民更始，把民衆的困苦，設法解除。中國四萬萬民衆，他們一致抗敵，一致擁護中國國民黨，一致擁護國民政府，凡是國家的正當要求，抗戰的任何正當需要，肝腦塗地亦不足惜，何況一點精神的痛苦和物質的輸將祇有那超越這些正當範圍的請求，若干國民都是呼天不應，搶地無門，在三民主義政治統治之下，而口處於深淵之中。記得積民誼先生去年遊京演國道，沿途所收申冤詞狀不下三千餘封，最近湖北省府又發現抗戰中的貪污官吏，蔣委員長近更通令各省嚴懲官吏。這貪污之風，不過是我國政治上中毒最深的官僚主義之一，二十幾年來的革命，因為這一點不能剷除，革命實在減色不少。這不是舉其一例，我們希望遷都後的國民政府能拿出更革命的精神，把政治加以爬梳和澄清。要有革命的政治，才能够灌溉革命的力量，長期抗戰要他支持，最後勝利非他不能爭取。

河山一天一天的縮小，殺敵之氣一天一天的高漲，我們希望內在矛盾一天一天的消除，團結力量一天一天的鞏固。所有一切，我們希望遷都後的國民政府，一直往前做去，更希望於最短期內，先從運民復興根據地——四川——開始做起。

上海失陷後 大時代新文字
 長期抗戰宣傳品 **均無法大量續運** 本店正籌設
編選部 創印 **救亡活頁文選** 數百種 **陸續出版**
 已選各篇目錄
 察哈爾陷落的沉痛經過
 民衆動員的實施方案
 抗敵宣傳大綱
 抗日民族革命戰爭的持久性
 最後關頭
 論遊擊戰術
 怎樣組織遊擊隊
 遊擊戰的實施
 翁照垣訪問記
 用鮮血爭取民族復興

蔣中正
 朱德
 長江

成都開明書店編輯部謹啓
 地址：祠堂街

爲必要。

三、意大利承認偽滿
 據十一月二十九日羅馬消息，意大利已正式承認偽滿洲國，並於最短期內即派遣公使駐紮長春，意大利此舉當然爲日本外交活躍及今年春天日本承認意國合併阿比西尼亞之當然結果。惟滿洲國爲日本以侵略手段一手造成，在國際上并未取得國家地位，意大利此種行動，不僅違反國際公法，損傷中意邦交，並有失意大利之國際地位。現在此事頗使國際驚訝，以先之以阿比西尼亞問題，繼之以偽滿洲國獲得西歐國家之承認，國際公法，日益凌夷，世界秩序，益無保障，此事在國際所發生之影響，不致如何大，惟德意奧波等國，既聲氣相投，恐此數國必步其後塵。據柏林二十九日消息，德國官場表示目前不致立即承認偽滿，其所顧慮者，爲其在中國之利益甚多，不比中意關係之稀薄，以記者觀察，此言未必是事實之談，侵略陣線國家之步調齊一，爲今日之必然趨勢，縱英法能調整德意關係，未必能發生如何影響。

四、中蘇關係境界迷離
 自八一三虹橋事件發生後，中日戰場展至上海，蘇聯大使鮑格莫洛夫於匆忙之中，飛返莫斯科，一時神經過度者，頗以中蘇關係必窮絕大進展，尤以此時正式成立中蘇不侵犯條約之後，鮑大使之行蹤，自極引人注意。但鮑大使返莫斯科後，久無確實消息，已經頗爲關心時

“Chongqing Bizim Ankara'mız!” başlıklı yazının özgün metni, 4. sayfa
 (Fotoğraf: Hung Ying Library, 2024).

Bay Zhuminyi'nin geçen yıl Pekin-Yunnan (Jing-Dian) Ulusal Karayolunu dolaştığını ve yol boyunca 3 binden fazla şikâyet aldığını hatırlıyorum. Kısa bir süre önce Hubei Eyalet Hükümeti, Japonya'ya karşı savaş sırasında yolsuzluk yapan yetkilileri ortaya çıkardı ve Başkan Jiang kısa bir süre önce tüm eyaletlere yolsuzluk yapan

yetkililerin ciddi şekilde cezalandırılması emrini verdi. Bu yolsuzluk kültürü, ülkemiz siyasetindeki en zehirli bürokratizmden sadece bir tanesidir. Ortadan kaldırılamadığı için 20 yılı aşkın süredir devam eden devrim yolsuzluğu büyük ölçüde azaltmıştır.

Bu sadece bir örnekti. Umuyoruz ki Milliyetçi

Hükümet, başkenti taşıdıktan sonra daha devrimci bir ruh sergileyebilir ve siyaseti çözüp netleştirebilir. Devrimin gücünü ancak devrimci siyasetle sulayabiliriz. Uzun vadeli direniş savaşında onun desteğine ihtiyacımız var ve sonunda onsuz zafere ulaşamaz. Topraklar her geçen gün daralıyor ve düşmanı öldürme arzusu her geçen gün artıyor. İç çelişkilerin her geçen gün ortadan kaldırılacağını ve birlik gücünün her geçen gün pekiştirileceğini umuyoruz. Tüm bunlarla birlikte, Milliyetçi Hükümetin başkenti taşıdıktan sonra ilerlemeye devam edeceğini ve kısa vadede ulusal gençleşmenin üssü olan Sichuan'dan¹⁵ başlayacağımızı umuyoruz. 🌸

Notlar

¹ Yun Fu, “重庆: 我们的安哥拉 (Chongqing: Our Ankara)”, 统一评论周报 (Tongyi Pinglun Zhoubao) [United Review Weekly], Cilt 4, No. 23, 4 Aralık 1937, s. 1-4.

² Çin Cumhuriyeti döneminde Çinliler Ankara'yı Angola olarak çevirmişlerdir.

³ Shen Bao (申报) [Shanghai News], 中國的安哥拉 (Çin'in Ankara'sı), 16 Kasım 1938, s.7, Ayrıca bkz; Shen Bao (申报), “天府之國的四川” (Sichuan, the Land of Abundance), 1938,

⁴ Dàměi wǎnbào (大美晚报), Tianfu olarak bilinen Sichuan, Çin'deki Ankara'nın panoramik görünümü (被稱為天府的四川 中國的安哥拉全貌), 2 Aralık 1938, s.7.

⁵ Dàměi wǎnbào (大美晚报), Çin'in Ankara'sına en iyi dileklerimle, (祝望中國的安哥拉), 2 Aralık 1938, s.7.

⁶ Yúlílín (余戾林), Sichuan, Çin'in Angola'sıdır ve Chengdu, Japonlara Karşı Savaş'ın kalesidir. (四川是中國的安哥拉 成都是抗戰的大堡壘), 《大美晚报》 (Dàměi wǎnbào), 4 Temmuz 1938, s.8.

⁷ Xi Nan Zhoukan (西南周刊) [Southwest Weekly], “杂谈中国的安哥拉 [Discussion on China's Ankara]”, No. 4 (1938),

⁸ Mulin (木林), Yunnan Çin'in Ankara'sıdır (雲南是中國的安哥拉 是復興民族的根據地), 《大美晚报》 (Dà měi wǎnbào), 24 Şubat 1939, s.7.

⁹ Çincesi: 统一评论 (Tōngyī pínglùn)

¹⁰ Çin Cumhuriyeti döneminde Çinliler Ankara'yı Angola olarak çevirmişlerdir.

¹¹ Yazar Avrupa Savaşı olarak yazmıştır.

¹² Yazar İstanbul yerine Çinliler Konstantinopolis'in

Türkçe telaffuzunu doğrudan tercüme etmişlerdir. Metindeki tüm “Konstantinopolis”ler İstanbul olarak değiştirilmiştir.

¹³ Yazar Mustafa Kemal Atatürk'ü sadece Kemal olarak yazmıştır. Metindeki Kemal'ler Mustafa Kemal olarak düzeltilmiştir.

¹⁴ Zamanın arka planından etkilenen Çinliler, Cumhuriyet Halk Partisi'ni doğrudan Ulusal Parti olarak tercüme etmişlerdir.

¹⁵ 1939'dan önce Chongqing, Sichuan Eyaleti'nin yetkisi altındaydı. 5 Mayıs 1939'da başkenti Chongqing'e taşıyan Milliyetçi hükümet, Chongqing'i merkezi hükümete bağlı birinci sınıf bir şehir (yani doğrudan merkezi hükümete bağlı bir belediye) haline getirmek için bir emir yayınladı ve Chongqing'i doğrudan merkezi hükümete bağlı ilk belediye haline getirdi.

Kaynakça

Akalın, C. (2023). Dünyayı Sarsan Türk Devrimi. *BRIQ Kuşak ve Yol Girişimi Dergisi*, 4(4), 06-27.

BCA. (February 20, 1940). Fon 30-10-0-0, Yer no: 257-728-15.

CNBKSY, (全国报刊索引 Quánguó bàokān suǒyǐn), 统一评论, <https://www.cnbksy.com/literature/literature/7d6cf47e26b556dae4157aded7da6ea>

Dàměi wǎnbào (大美晚报). (December 2, 1938). Tianfu olarak bilinen Sichuan, Çin'deki Ankara'nın panoramik görünümü (被稱為天府的四川 中國的安哥拉全貌), pp. 7.

Dàměi wǎnbào (大美晚报). (December 2, 1938) Çin'in Ankara'sına en iyi dileklerimle, (祝望中國的安哥拉), p. 7.

Demircan, N. & Zhangxu, Y. (2023). An analysis on Cai Hesen's Türkiye writings. *Belt & Road Initiative Quarterly*, 4(4), 46-66.

Hong Kong Herald. (December 28, 1939) Turkish Minister to China Presents his Credentials, pp.3.

Kalkan Ç. M. & Fidan G. (01 Nov 2023): Ankara in Chinese Imagination: Turkish Capital and Its Influence on “Temporary Capital” Chongqing, *The International History Review*, DOI: 10.1080/07075332.2023.2276750.

Mùlín (木林). (February 24, 1939). Yunnan Çin'in Ankara'sıdır (雲南是中國的安哥拉 是復興民族的根據地), 《大美晚报》 (Dà měi wǎnbào), pp.7.

Shen Bao (申报). (November 16, 1938). 中國的安哥拉, p.7.

Shen Bao (申报) [Shanghai News]. (November 16, 1938). 中國的安哥拉: 天府之國的四川, “天府之國的四川 [China's Ankara: Sichuan, the Land of Abundance]”, pp.7.

Turkish Diplomatic Archive (TDA). (December,1939)ç Fon: 515-7484 Yer no: 43178-3 Emin Ali Sipahi'nin itimatname takdimi sunumunda.

Xinan Zhoukan (西南周刊) [Southwest Weekly]. (1938). “杂谈中国的安哥拉 [Discussion on China's Ankara]”, No. 4.

Yúlílín (余戾林). (July 4, 1938). Sichuan, Çin'in Angola'sıdır ve Chengdu, Japonlara Karşı Savaş'ın kalesidir. (四川是中國的安哥拉 成都是抗戰的大堡壘), 《大美晚报》 (Dà měi wǎnbào), pp. 8.

Yun Fu, (December 4, 1937). “重庆: 我们的安哥拉 (Chongqing: Our Ankara)”, 统一评论周报 (Tongyi Pinglun Zhoubao) [Unified Review Weekly], Cilt 4, No. 23 (1937), pp. 1-4.

Zedong, M. (1975). *Selected Works of Mao Tse-tung Volume: 1*, Beijing: Foreign Languages Press, 1975.